

Suurpetotilanteissa toimiminen

Tähän ohjeeseen on koottu tietoa ja ohjeita siitä, miten toimia suurpetoihin liittyvissä tilanteissa. Ne pohjaavat pitkältä suden kannanhoitosuunnitelman [neliportaiseen toimintamalliin \(julkaisut.valtioneuvosto.fi\)](https://neliportaiseen.toimintamalliin.julkaisut.valtioneuvosto.fi). Samaa linjausta noudattaa [poliisin suurpeto- ja villisikatilanteita koskeva ohjeistus \(poliisi.fi\)](https://poliisin.suurpeto-ja.villisikatilanteita.koskeva.ohjeistus.poliisi.fi).

Kehen otan yhteyttä suurpetotilanteessa?

Petoyhdyshenkilöt (yhteystiedot sivulla riista.fi)

- Havaitset suurpedon jäljet hoidetulla piha-alueella tai sen välittömässä läheisyydessä.
- Havaitset suurpedon hoidetulla piha-alueella, mutta se poistuu heti paikalta ihmisen havaittuaan.

Hätäkeskus (112)

- Suurpeto on hoidetulla piha-alueella eikä poistu, tai jää kiertelemään lähiympäristöön.
- Suurpeto yrittää lähestyä ihmistä, ei väistä ihmistä tai käyttäytyy muutoin pelottomasti.
- Suurpeto aiheuttaa tai yrittää aiheuttaa henkilövahingon, tai yrittää käydä kotieläimen kimppuun.
- Suurpeto on loukkaantunut tai sairas.
- Suurpeto on osallisena liikenneonnettomuudessa.
- Suurpeto on aiheuttanut merkittävän koti- tai tuotantoeläinvahingon.

Maaseutuelinkeinoviranomainen (yhteystiedot sivulla ruokavirasto.fi)

- Suurpeto on tappanut metsästyskoiran tai muun kotieläimen tai aiheuttanut vahinkoa irtaimistolle.

Lisätietoja: [Suurpetokantojen hoito – toimijat ja roolit -tietokortti \(susilife.fi\)](https://suurpetokantojen.hoito-toimijat-ja-roolit-tietokortti.susilife.fi)

Suurpetokonflikteissa poliisi pyytää usein avustusta riistanhoitoyhdistyksiltä [suurriistavirka-avun eli SRVA:n \(riista.fi\)](https://suurriistavirka-avun.eli.srva:n.riista.fi) kautta. Tavallisimpia SRVA-tehtäviä ovat kolareissa loukkaantuneiden sorkkaeläinten ja suurpetojen jäljestäminen sekä suurpetojen karkotukset taajaan asutulta alueelta. Toiminta perustuu poliisin ja riistanhoitoyhdistysten välisiin sopimuksiin sekä riistahallintolakiin. Hälytysjärjestelmä käynnistyy poliisin antamalla virka-apupyynnöllä. Mukana olevat metsästäjät, koiranohjaajat ja metsästysseurat toimivat vapaaehtois pohjalta.

Miten toimia suurpetotilanteessa?

Omaehtoinen karkottaminen

- Jos suurpeto nähdään asuintalon pihapiirissä tai laitumella, voi kuka tahansa karkottaa sen eläintä vahingoittamatta.
- Karkotukseen voi käyttää esimerkiksi voimakasta ääntä synnyttäviä laitteita tai apuvälineitä, samoin kirkas valo voi hämäränaikaan olla tehokas. Haja-asutusalueella pihapiiristä karkotuksen voi tehdä ilmaan ampumalla, jos se voidaan toteuttaa turvallisesti.
- Suurpetoa ei saa karkottaa tai seurata [hoidetun pihapiirin \(poliisi.fi\)](https://www.poliisi.fi) tai laitumen ulkopuolella.

Lisäohjeita: [Kun kohtaat suden \(riista.fi\)](https://www.riista.fi)
[10 kohdan ohjeet karhun kohtaamiseen \(riista.fi\)](https://www.riista.fi)

Suurpedon vahingoittaminen tai tappaminen pakkotilassa

- Itseä, toista tai kotieläintä voi puolustaa tietyin ehdoin välittömän ja pakottavan vaaran torjumiseksi. Kuitenkin suurpetoihin – erityisesti karhuun – kohdistuvia toimia on syytä punnita myös oman turvallisuuden näkökulmasta.
- Pakkotilan käyttöä arvioitaessa punnitaan tilanteen yllätyksellisyys sekä vaaran todennäköisyys ja välittömyys. Riskin suurpedon hyökkäykselle tulee olla suuri ja välitön, jolloin ei ole aikaa odottaa todennäköisen vahingon syntymistä. Kaiken varalta toimiminen tai jälkikäteinen ”kosto” ei ole pakkotilasäädöksen mukainen peruste.
- Poliisi tekee aina esitutinnan suurpedon vahingoittamisesta tai tappamisesta. Päätöksen vastuuvapausperusteen olemassaolosta tekee tuomioistuimien tai syyttäjien. Lisätietoja [suden kannanhoitosuunnitelmassa sivuilla 33–36 \(julkaisut.valtioneuvosto.fi\)](https://www.valtioneuvosto.fi).

Miksi havainnoista on tärkeää ilmoittaa?

Petoyhdyshenkilöiden Tassu-tietojärjestelmään kirjaamat varmennetut suurpetohavainnot ovat keskeinen perusta suurpetojen kannanarvioinnille sekä näihin lajeihin kohdistuvien karkotus- ja lopetustoimien tarpeen arvioinnissa. Lisäksi tietoa hyödynnetään mm. arvioitaessa koulukyyti- ja petoaitahakemuksia.

Tyypillisimmin suurpedon liikkuminen asutulla alueella tapahtuu yölliseen aikaan ja paljastuu jäljistä. Toisinaan tehdään päiväsaikaisia näköhavaintoja, mutta yleensä suurpeto poistuu välittömästi ihmisen havaittuaan. Jos eläin käyttäytyy uhkaavasti, tulee kohtaamisesta ilmoittaa hätäkeskukseen, mutta asia on hyvä saattaa myös petoyhdyshenkilön tietoon, jotta viranomaiset ja hallinto saavat havaintokirjausten perusteella muodostettua kattavan tilannekuvan.